

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

4.3.2020

Asia: E 62/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vihreän siirtymän rahoitus; Kestävä Eurooppa- investointiohjelma

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja esittää seuraavat huomiot.

15.1.2020 julkaistu Komission tiedonanto koskee vihreän siirtymän rahoitusta sekä kestävä Eurooppa investointiohjelmaa. Kestävä Eurooppa -investointiohjelmalla halutaan saada EU:n talousarvion ja siihen liittyvien välineiden avulla liikkeelle vähintään biljoonan euron yksityiset ja julkiset kestävät investoinnit alkavan vuosikymmenen kuluessa.

MTK:n näkemyksen mukaan ohjelma on kunnianhimoinen ja haaste valtava. Suomelle ohjelma tarjoaa mahdollisuuksia, mutta MTK kehottaa jatkovalmistelussa varmistamaan, että Suomen ainutlaatuinen maa- ja metsätalouden kestävyys ymmärretään ja niihin voidaan suunnata investointirahoitusta. Investointiohjelman tavoitteissa tulee olla vahvasti biotalous ja sen tuomat positiiviset vaikutukset ilmastomuutokseen substituutiovaikutuksen ja fossiilisten raaka-aineiden korvaamisen kautta.

MTK muistuttaa, että suomalainen maa- ja metsätalous on jo pitkään tuottaneet ruuan, kuidun ja energian lisäksi runsaasti ilmasto-, biodiversiteetti- ja ympäristöhyötyjä sekä ekosysteempipalveluja. Näiden tarve tulee edelleen kasvamaan ja näille asioille on kysyntää EU:n uudessa kestävässä kasvustrategiassa.

Valtiontukisääntöjä aiotaan tarkistaa vuoteen 2021 mennessä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden valossa. Lisäksi komissio harkitsee myös oikeudenmukaisen siirtymän tukialueille myönnettävien valtiontukien hyväksymismenettelyiden helpottamista. Tavoitteena on helpottaa luopumista fossiilisista polttoaineista.

MTK huomauttaa, että uudistamistyötä tehtäessä tarpeettomat valtiotukien suuntaviivojen esteet on poistettava. Tällainen on esimerkiksi kirjaus, jonka mukaan investointitukea saanut maatila ei saa myydä energiaa ulos. Kyseinen kirjaus on selkeä este biokaasutuotannon kasvulle sekä energiayhteisöjen synnylle.

Lisäsi valtiotukisuuntaviivojen on tulevaisuudessakin mahdollistettava kestävä metsätalouden kansallinen kannustinjärjestelmä. Sillä on positiivisia vaikutuksia niin ilmastopolitiikan kuin metsäluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

Sen lisäksi, että ilmastotavoitteet ovat mukana jo olemassa olevissa rahastoissa, aiotaan EU:lle luoda uusi oikeudenmukaisen siirtymän rahasto osana oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Rahastolla

olisi EU:n talousarvioissa oma 7,5 miljardin euron määrärahasa. Suomi olisi saamassa osansa rahastosta esimerkiksi turpeen tuotantoon perustuen.

MTK vaatii, että oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa tarkemmin käsiteltäessä Suomi ei vaaranna turpeen tuotantoa, vaikka turpeen energiakäyttö vähenisikin. Turve on välttämätön mm. kuivikkeena eläinten hyvinvoinnille sekä kasvuturpeena. Turpeen tuotantoa muuhun kuin energiakäyttöön tulee pyrkiä lisäämään.

MTK huomauttaa, että oikeudenmukaisen siirtymän rahasto entisestään hankaloittaa EU rahoituskehystä. Vaikka EU on ottamassa uusia tehtäviä, on myös tarpeellisista vanhoista tehtävistä, kuten maaseudun kehittämisestä huolehdittava. Tästä syystä rahoituskehys on oltava 1,2% yhteenlasketusta BKT:stä.

Rahoitusta pohdittaessa on hyvä huomata, että maatalouteen ja ruoantuotantoon tulee kohdistumaan paljon muutos- ja kehittämistarpeita mm. F2F- ja biodiversiteettistrategioiden kautta, jolloin rahoituksen nykytasosta on vähintään pidettävä kiinni. Myös maataloudessa ja ruoantuotannossa tarvitaan oikeudenmukaista siirtymää.

Muistiossa todetaan, että ”Kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmän (ns. taksonomia) osalta komissio jatkaa työtä teknisten tarkastusvaatimusten osalta ja samalla tutkii luokitusjärjestelmän mahdollista laajempaa hyödyntämistä.”

MTK muistuttaa, että kestävän rahoituksen lainsäädännössä Suomi on tulkitsemassa pörs-siiritysten raportointivelvoitetta laajasti. Tämä merkitsee sitä, että raportointivelvoite koskee laajasti yrityksiä ja heidän alihankkijaverkostoaan, vaikka he eivät käyttäisi vihreän rahoituksen välineitä.

MTK lisäksi huomauttaa, että kestävän rahoituksen kriteerien tähänastinen valmistelu on ollut suppean rahoitusmarkkina-asiantuntioista pääasiassa koostuvan ryhmän työtä. Kestävän rahoituksen kriteerit vaikuttavat eri sektoreihin. On heikkoa lainsäädäntövalmistelua jättää sektoriasiantuntemus jopa komission sisältäkin käyttämättä näin merkittävän ja tärkeän kriteeristön valmistelussa.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto r.y.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja